

Västra Götalandsregionen

Datum: 2025 09 02

Mötesanteckning

Samråd hbtqi

Deltagande föreningar

FPES Väst

Homan i Göteborg

Trollhättan Pride

Reclaim Prides vänner

RFSL Göteborg

RFSL Skaraborg

Transammans Väst

Övriga deltagare

Tony Willner (S), Beredning mänskliga rättigheter

Eva-Karin Torhem Arnell (C), Beredning mänskliga rättigheter

Anne-Marie Ekström (L), Beredning mänskliga rättigheter

Andrea Hammar, Gruppen mot demokratihotande brottslighet,
Polisen region Väst

Elin Vikström, Gruppen mot demokratihotande brottslighet,
Polisen region Väst

Timmy Jensen, Länsstyrelsen Västra Götaland

Carolina Martinsson, Länsstyrelsen Västra Götaland

Ylva Bryngelsson, Hållbarhetsavdelningen

Maria Talja, Hållbarhetsavdelningen

Anteckning

1. Incheckning – presentationsrunda

Vad är aktuellt.

Pridehouse i Stockholm var väldigt bra i år. Det diskuterades bland annat hur stor risken är att den negativa inställningen till transpersoner ska spridas från USA till Sverige. Hur informationsvägarna och pengarna går. Högerkristna grupper sprider information som slussas via Storbritannien. Information spreds om vilka vägar som finns och vilka riskerna är. Konstitutionsutskottet skulle ge reprimander om stadsministern uttalade sig som Trump har gjort. Hbtqi-frågorna finns inte i Tidöpartiernas överenskommelse eftersom de inte kom överens. Förbättringarna nationellt fortsätter trots negativa skrivningar i media. Hbtq-strategiska myndigheterna berättade vad som är på gång.

2. Godkännande av dagordning, inklusive anmälan av övriga frågor

Dagordningen godkändes och inga övriga frågor anmäldes.

3. Godkännande av förgående mötesanteckningar

Mötesanteckningarna från förgående möte godkändes.

4. Polisens arbete mot hatbrott, Elin Vikström och Andrea Hammar, gruppen mot demokratihotande brottslighet, Polisregion Väst

Gruppen mot demokratihotande brottslighet finns på tre ställen i Sverige, bland annat i väst. Förtroendevalda och exempelvis Socialtjänsten är utsatta för hot. Gruppen behandlar också våldsbejakande extremism. Många brottsområden hänger samman. Det finns ett pilotprojekt om samhällsviktig verksamhet som nättjänster som drabbar samhällsviktiga organisationer. Vi jobbar både med ärenden och med brottsförebyggande verksamhet och för att öka polisens förmåga att hantera hatbrott.

Anteckning

Det finns straffskärpande lagar som kom till under 90-talet då många hatbrott förekom. Nya grunder har kommit till som bland annat kön som kom i år och könsöverskridande identitet och uttryck som har blivit könsidentitet och könsuttryck. Intersex ingår i annan liknande omständighet.

- Ligger funktionsnedsättning i liknande omständighet?

Nej, funktionsnedsättning ligger i diskrimineringslagen som DO hanterar. Det kan ändras men det är inte en jättesnabb process. Bort mot förtroendevalda och journalister hanteras också.

Ofta har själva brotten (hot, kränkningar med mera) lågt straffvärde men motivet handlar om något helt annat och prioriteras därför inom polisen. Det handlar om mänskliga rättigheter. Budskapsbrott drabbar kretsen kring individen som är utsatt. Vi fokuserar på mänskliga rättigheter när vi pratar om hatbrott.

Anmälningens benägenheten är låg. Det som kommer in till polisen är en väldigt liten del av de brott som pågår. Brottsförebyggande rådet (BRÅ) följer hatbrottens utveckling. I den senaste mätningen från 2022 kan man se en minskning i anmälningarna vilket är oroväckande eftersom det kan betyda att brott inte anmäls till polisen. Även för förtroendevalda har anmälningarna minskat vilket också är oroväckande. Enligt BRÅ:s statistik utgör rasistiskt och främlingsfientligt motiverade brott över 50% av anmälningarna. Religiöst-, homo- och transfobiskt motiverade brott utgör 12%. Transfobiska brott har stigit från 1% till 3% vilket är oroväckande och polisen känner till problematiken kring trans.

Mängdbrott som ofredande är vanligast. Den digitala miljön sticker ut. Hot mot rättsväsendet ligger högst. Mörkertalet kan bero på många saker som att man

Anteckning

inte har förtroende för polisen. Polisen försöker utreda eller kontakta den som anmält och förklara varför det är viktigt att brott anmäls även om just detta inte ledde till någon dom. Att bli utsatt för motivbrott drabbar ju många fler än anmälaren och därför behöver polisen få kännedom om vad som förekommer.

Brottsoffer- och personsäkerhetsverksamhet (BOPS) har ett arbete utanför utredningen med exempelvis personskydd.

- Anser ni att polisen har blivit bättre eller sämre på att hantera hatbrottsanmälningar än för 5–10 år sedan? Kan polisernas ålder påverka?

Jag tror att det har blivit bättre. Vi utbildar mycket inom detta område. Det verkar pratas mer internt om hatbrott. Andra saker kan påverka. På polisutbildningen får de träffa oss under andra terminen så de ska ha koll.

- De som tar emot anmälningarna, måste de fråga om det finns motiv?

Vi försöker få alla att fråga: "Varför tror du att just du har blivit utsatt"? Vi försöker också fråga vittnen. Poliser på plats behöver förstå många saker. Mycket i bemötandet är viktigt, många anmälare har haft det tufft länge, då behöver polisen göra ett bra jobb och fånga upp detta.

- Jag blev hotad som utbildare i skolan men åklagaren la ner utredningen. Det skrämde mig rejält. Jag måste nu ha eskort vid skolinformationer.

Det finns en möjlighet att få nedläggningar av ärenden överprövat eller förklarat. Det kan vara ett felbeslut. Begär det.

- Hur fungerar det med intersektionalitet? Kan ni utreda flera grunder?

Då anger vi att det finns flera motiv och det finns med i utredningen. Det är vanligt att det finns flera motiv till gärningen. Påverkansbrott och hatbrott kan vara svåra att skiljas åt. De hänger ihop.

- Varför är det viktigt att anmäla?

Anteckning

Dels är det viktigt för att få upprättelse som individ, dels är det viktigt eftersom det är en större sorts brottslighet och kan vara demokratihotande. Polisen behöver veta vad som händer och behöver tillsätta resurser för detta. Ärendena läggs inte ner utan det kan inte bevisas vad som har hänt, det är så rättssystemet är uppbyggt. Ärendet läggs vilande och tillkommer nya bevis kan ärendet öppnas upp. Ibland får det en ny brottsrubricering.

- Polisen frågade om en misshandel var hatbrott vilket var bra. Förra året på West Pride stod ultrareligiösa och de var inte tvungna att lämna. Flera åkte hem eftersom de var rädda. De hade inte tillstånd.

Hade de sökt tillstånd hade de inte fått tillstånd men utan tillstånd måste polisen göra en bedömning om yttrandefriheten kunde säkras utan att störa och utgöra ett hot.

- Som skolkurator kommer det ibland elever med erfarenheter som verkar vara hatbrott och då uppmuntrar jag dem att anmäla men få gör det, ofta på grund av dålig erfarenhet. Många av de som anmält fick inte göra det, fick höra att det inte är någon idé att anmäla.

Polisen har mycket kvar att göra i sitt kompetenshöjande uppdrag. Vi är skyldiga att ta emot anmälningar enligt lag. Det får inte hända. Men all information som kommer in är viktig information om exempelvis otrygga ställen i stan och behöver minska utsattheten på denna plats, oavsett om det blir en utredning eller inte.

- Under West Pride parkerade polisen bilen framför de som hade en manifestation på Valand så de skymdes.
- Har ni forskat i varför människor inte anmäler? Det är viktigt att veta varför folk inte anmäler.

BRÅ har undersökt det. Det finns många anledningar som lågt förtroende för polisen, att de inte tror att det leder till något, rädsla för gärningsmannen med mera. Förtroendefrågan brukar vara stor och vi behöver jobba med det. 2022 var

Anteckning

senaste undersökningen men den inkluderade inte hatbrott. Hatbrott kom med i enkäten 2018.

- När det gäller yttrandefriheten är gränsdragningen luddig mot offentliga kränkningar och hot. Ska vi våga gå på våra gator.

Frihet för vem, vem har företräde till gatorna? Lagstiftningen är viktig men det är svårt. När går det över i brott? Dialogpolisen ska kunna dämpa yttranden så att de inte går över i brott.

- Hur många anmälningar görs?

4788 i hela landet vilket är extremt lite. Det har legat jämt över tid men nu är det en större minskning. Men BRÅs statistikdatabas har ändrats vilket kan påverka.

- Elever i nian får en undersökning om alkohol och narkotika. Kan ni göra en liknande undersökning om elevers utsatthet.

Vi hade velat göra så mycket. Våra instruktörer som når ut är i stort fokus för oss. Även kommunpoliser. Vi vill tussa ihop olika funktioner istället för att skapa parallella projekt.

- Ni jobbar mycket med symptom. Skolinformationer som spårar ut. Poliser behövs i skolan.

Det finns mycket att göra. Polisen kanske inte behöver mer resurser men däremot skulle skolan behöva det.

- Socialsekreterare behövs i skolan, lärare räcker inte till.
- Alla poliser utbildas väl i att ta emot anmälan ska väl kunna hatbrott. Poliser kan tycka det är jobbigt och vill helst inte ta emot anmälningarna.

Kan vara så. Nya poliser jobbar med att ta emot anmälningar, de kanske behöver rotera mer mellan olika arbetsuppgifter.

- Poliserna i skolorna försökte undvika skolinformationer. Tufft för hbtq-barn i skolorna.

Det är bra att börja tidigt i barndomen med attityder.

- Har ni tillräckliga resurser?

Anteckning

Vi är flera som utreder men vi två informerar och jobbar förebyggande. Gruppen ska ha resurser för att jobba med unga men vi har inte det, även andra kompetenser skulle behövas. Skulle alla ärenden som skulle behöva utredas som hatbrott hamna hos oss hade vi behövt mer resurser och vår avdelning skulle ha kunnat vara hur stor som helst. Vi hade kunnat göra fler utredningar och spaningar. På ett sätt skulle vi behöva växa som verksamhet om dessa brott skulle anmälas i en större utsträckning. Men det bästa hade ju såklart varit om vi fick bukt med den här typen av brottslighet så att vi inte hade behövts.

- Anmälningar leder till resurser.

Vi försöker öka bemanningen eftersom det är val nästa år och då blir det fler brott.

- Får man anmäla anonymt?

Ja men det kan bli svårt att utreda. Om man blir utsatt på sin arbetsplats för påverkan kan arbetsgivaren (exempelvis partiet eller redaktionen) anmäla vilket kan göra att det känns tryggare att anmäla. Man kan få ett målsägabiträde, en jurist som stöttar under processen. Men total anonymitet under hela utredningen är svår.

- Har ni något tips på någon polisstation som är bra på anmälningar om hatbrott?

Alla ska vara bra men om ni hör att vissa inte tar emot anmälningar är det bra om vi får reda på det. Hör av er till oss! Det blir utvecklingstips.

5. Återkoppling om översyn av Västra Götalandsregionens hållbarhetsmål, Ylva Bryngelsson, hållbarhetsavdelningen

Revideringen har varit uppe här på samrådet flera gånger. Ni prioriterade några synpunkter förra gången vi sågs. Hållbarhetsutskottet ville att en hållbarhetspolicy ska skapas i stället för en miljöpolicy och att de sex målen skulle bestå samt att den ekonomiska dimensionen ska finnas med.

Hållbarhetspolicyen säger att alla ska arbeta med hållbarhet inom VGR.

Anteckning

Remissförslaget har sex mål och det är delmålen som ska aktualiseras. Det ekonomiska perspektivet har tolkats som ansvarsfull styrning där exempelvis säkerhet och beredskap (som behovet av att ta hänsyn till olika grupper vid krig och kris), hållbar arbetsgivare och hållbara investeringar finns med.

Flest prioriteringar handlade om trygghet och vissa skrivningar har därför stärkts och en indikator har lagts till om trygghet i kollektivtrafiken. VGR ska skapa trygga miljöer och att ha system för att hantera incidenter har lagts till i målen. Vi har valt att upprepa diskrimineringsgrunderna flera gånger i dokumentet.

- ”Alla” betyder ofta de som tillhör normen, därför är det bra att skriva ut diskrimineringsgrunderna även om det stilistiskt inte blir snyggt.

Mänskliga rättighetsperspektivet benämns på fler ställen och vi försöker betona att det inte bara är ett eget ämne. Mänskliga rättigheter ska genomsyra alla målen.

Den andra prioriteringen är transvården men vi benämner inte transvården specifikt men däremot är transvården en viktig jämlikhetsfråga.

- Vården är olika, annan vård nämns i dokumentet. Det är jättefel att transvården inte är med. VGR:s transvård utskiljer sig på många sätt från andra regioners transvård exempelvis vad gäller icke-binära och unga. Vi får se vad DO säger om ifall att de anser att könsidentitetsmottagningen i VGR diskriminerar icke-binära. När man inte nämner det onämnbare blir det fel.

Skriv det i era remissvar!

Anteckning

Ni prioriterade utbildning i hbtqi. Vi skriver på många ställen om kunskap även om det inte finns något specifikt kunskapsmål. Har lyft in en ny indikator: Antal hbtq-diplomerade verksamheter i VGR. Diplomeringsen vänder sig mot hälso- och sjukvården men den borde också vara för folkhögskolor och kulturen. Har även skrivit att "Utbildningsinsatser bör utvecklas i samverkan med personer som har egna erfarenheter av diskriminering och ojämlikhet, vilket bidrar till ökad förståelse och relevans."

- Det är förståeligt att vissa verksamheter inte lyfts upp men då kommer inte könsidentitetsteamet tänka att det handlar om dem.

Det som gör skillnad är om vi för dialoger med de som jobbar i verksamheterna. Vi kan hänga upp i vår argumentation på vad som står i målen.

Ni fick en sammanställning i kallelsen till samrådsmötet som ni kan använda som underlag i remissvaren.

Remissperioden är 1 oktober till 31 december. Skicka svaren till regionstyrelsen@vgregion.se. Det kommer vara två ärenden; ett om policy och ett om målen. Ni ska skriva en viss ärendemening i ämnesraden. Ni ska ha någon kontaktperson i svaret. Ni kan skicka frågor till Johanna Hårsmar på johanna.harsmar@vgregion.se. Uppföljning finns delvis med i remissversionen. [Här är en länk till uppföljningen för 2024](#). Uppföljningarna skulle kunna diskuteras på samrådsmöten.

6. Information från Länsstyrelsen i Västra Götaland, Timmy Jensen, Länsstyrelsen i Västra Götaland

Regeringen har tagit fram [handlingsplanen stolt och trygg](#). Nina Larsson minister pratade om hbtqi-personers rättigheter i samband med Stockholm Pride. Alla nyheter och pressmeddelanden finns på [regeringen.se](https://www.regeringen.se).

Anteckning

Det har precis varit pressträff där [utredningen om kulturkanon](#) presenterades. Den innehåller en lista över viktiga verk som präglat Sverige.

FN granskar hur Sverige lever upp till den internationella konventionen om avskaffande av rasdiskriminering. Institutet för mänskliga rättigheter ser att rasismen har förvärrats på senaste tiden. Det går att läsa om hur olika länder ser på mänskliga rättigheter i Sverige och det finns ett kapitel om hbtqi. Andra länder har fått tycka till om situationen kring hbtqi i Sverige.

Länsstyrelsens dokumentation från rundabordssamtalen har skickats ut men hör gärna av er om ni undrar något. Chefer och skyddsombud på Länsstyrelsen ska få utbildning från West Pride och ett APT-material kring alla diskrimineringsgrunderna hat tagits fram. Materialet från rundabordssamtalet kommer användas under utbildningen.

- Man behöver göra något i skolorna, hur får vi upp detta och börja tidigt på BVC.

Länsstyrelsen ska bjuda in alla skolor till information.

- Förtroendevalda är ute i skolor och pratar demokrati men hbtqi skulle behöva finnas med. Det hade varit bra att få ett gemensamt material där det blir tydligt vad vi ska prata om.
- Ingen chef kan styra över en rektor.
- Kanske någon från Skolstyrelsen skulle kunna komma hit?
- Skolpersonal har ett ansvar och MUCF har ett material och det är bra att vi känner till materialet som vi kan tipsa lärare och andra intresserade om.

Materialet finns [här](#) på hemsidan.

- Finns exempel på bra skolor också. Det finns hopp.
- Exempelvis Kvibergskolan är bra. Loui Sand jobbar där.

Anteckning

- Skolor behöver hjälpas åt. Elevhälsa ingår i skoluppdraget.

7. Återkoppling från beredning mänskliga rättigheters sammanträde 21 maj, Tony Willner, Eva-Karin Torhem Arnell, beredning mänskliga rättigheter

Det hölls information från den regionala överenskommelsen med det civila samhället. Syftet är en bra dialog mellan regionen och civilsamhället. Det var en dialogdag där den regionala utvecklingsstrategin diskuterades. Viktigt att ingen grupp glöms bort i strategin.

Det informerades om mänskliga rättighetsdagarna i Stockholm. Uppföljning av VGR:s hållbarhetsmål presenterades.

Två medskick från samråden togs upp. Ett handlar om att finska översättningar ska förbättras inom sjukvården där det är finskt förvaltningsområdet. Det andra medskicket från samråd barnrätt handlar om att det ska inrättas ett vårdval inom BUP och att det borde göras en analys av hur förslaget följer barnkonventionen, hur barnets rättigheter tillvaratas. Det ska införas 2028. [Här är handlingarna från BMR.](#)

8. Övriga frågor

Det fanns inga övriga frågor.

9. Iakttagelser från dagens möte som ska lyftas vidare till beredning mänskliga rättigheters presidium

Inga iakttagelser lyftes vidare.

10. Nästkommande möte och tema

Nästa möte är den 7 november kl. 9 – 12.

Anteckning

- Skoltema, vill prata någon från grundskoleförvaltningen.
- Könsbekräftande vård, någon över könsidentitetsteamet. DO hanterar ett ärende om VGR och icke-binära. De jobbar inte samstämmigt med andra team.

11. Utcheckning, reflektion över dagens möte

Kul och värdefullt att vara med och ta tillbaka till Länsstyrelsen vad ni säger. Intressant samråd. Glad att jag får vara här. Det var ett härligt möte. Bra och intressant med polisens arbete med demokrati. Härligt gäng. Inte rädsla för att ställa kritiska frågor. Tack. Tack, kul att vara här för första gången. Bra att få i gång blodcirkulationen, bli upprörd. Kom och rösta i kyrkovalet. Lärorik dag med polisen och att samråd kan jobba med uppföljning av målen. Spännande att vara med. Jätteglad att ni alla prioriterar att komma. Bra att ni lyfter frågor som glöms bort.

Sammanfattande

[Beredningen för mänskliga rättigheter](#)

Västra Götalandsregionen

Kontaktperson

Maria Talja

maria.talja@vgregion.se

072-207 31 29